หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21 - 60 ปี เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21 – 60 ปี จากจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 21-60 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 3,224,001 คน เป็นเพศชาย จำนวน 1,524,927 คน และเพศหญิงจำนวน 1,699,074 คน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 5,662,499 คน จาก 50 สำนักงานเขต (ข้อมูลจาก สำนักงานทะเบียนราษฎร กรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 31 เดือนธันวาคม 2543)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จากตารางการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของ Taro Yamane ได้ระบุไว้ว่ากรณีที่กลุ่มประชากรมีมากกว่า 100,000 คนไปจนถึงไม่มีกำหนด ให้ตั้งจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาจำนวน 409 คน

สำหรับวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นประเภท (Stratified Sampling) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ เขตเมือง เขตต่อเมือง และเขตชานเมือง เพื่อให้ลักษณะ

ประชากร มีการกระจายเป็นสัดส่วน และมีความหลากหลาย แล้วจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก เพื่อคัดเลือกกลุ่มละ 3 เขต ดังนี้

1.1 เขตเมือง มีทั้งหมด 14 เขต คือ เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน ดุสิต สัมพันธวงศ์ บางรัก บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง ดินแดง ธนบุรี คลองสาน และบางกอกใหญ่ ได้แก่ เขตบางรัก เขตสัมพันธวงศ์ เขตห้วยขวาง

1.2 เขตต่อเมือง มีทั้งหมด 21 เขต คือ เขตยานนาวา ประเวศ สาทร บางคอแหลม พระโขนง คลองเตย บางเขน ดอนเมือง หลักสี่ บางกะปิ ลาดพร้าว วังทองหลาง บึงกุ่ม สะพานสูง จตุจักร บางกอกน้อย บางพลัด ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ บางแค และทวีวัฒนา ได้แก่ เขตสาทร เขตบางคอแหลม เขตบางกะปิ

1.3 เขตชานเมือง มีทั้งหมด 15 เขต คือ เขตหนองจอก สวนหลวง มีนบุรี ทุ่งครุ คันนายาว คลองสามวา สายไหม ลาดกระบัง บางขุนเทียน จอมทอง ตลิ่งชัน หนองแขม วัฒนา บางบอน และบางนา ได้แก่ เขตมีนบุรี เขตบางขุนเทียน เขตตลิ่งชัน

2. การเก็บข้อมูล แต่ละเขตเก็บเขตละ 45 คน โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามที่สาธารณะ เช่น ศูนย์การค้า ร้านอาหาร คนเดินถนน ในเวลาที่แตกต่างกัน

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สามารถจำแนกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้

ตัวแปรตาม การแสวงหาข่าวสารทางการเงิน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้

ตัวแปรตาม การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล

สมมติฐานที่ 3 การแสวงหาข่าวสารทางการเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน

ตัวแปรอิสระ การแสวงหาข่าวสารทางการเงิน

ตัวแปรตาม การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน

สมมติฐานที่ 4 การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล

ตัวแปรอิสระ การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินที่แตกต่างกัน

แบ่งเป็นสมมติฐานย่อย 6 ข้อ ดังนี้

1.1 เพศต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

1.2 อายุต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

1.3 อาชีพต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

1.4 สถานภาพสมรสต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

1.5 ระดับการศึกษาต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

1.6 รายได้ต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารทางการเงินต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลที่แตกต่างกัน

แบ่งเป็นสมมติฐานย่อย 12 ข้อ ดังนี้

2.1 เพศต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.2 อายุต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.3 อาชีพต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.4 สถานภาพสมรสต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.5 ระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.6 รายได้ต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินต่างกัน

2.7 เพศต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

2.8 อายุต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

2.9 อาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

2.10 สถานภาพสมรสต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

2.11 ระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

2.12 รายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการบริหารการเงินต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 การแสวงหาข่าวสารทางการเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน

สมมติฐานที่ 4 การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลจากประชาชนทั่วไป ใช้แบบสอบถามปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส การศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารทางการเงิน ด้านเนื้อหา เหตุผล รูปแบบสื่อที่เลือกใช้ และความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสาร

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล

3.5 หลักเกณฑ์การให้คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ จากการวัดตัวแปรต่างๆ ได้แบ่งเกณฑ์การวัดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert Scale ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การแสวงหาข่าวสารทางการเงิน ประกอบด้วย เนื้อหาที่ต้องการ เหตุผล รูปแบบของข่าวสาร การเลือกใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสาร มีเกณฑ์การให้คะแนนความบ่อยครั้ง ในการแสวงหาข่าวสาร ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

- หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการแสวงหาข่าวสารในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีการแสวงหาข่าวสารในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการแสวงหาข่าวสารในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการแสวงหาข่าวสารในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีการแสวงหาข่าวสารในระดับสูงมาก

2. การใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการใช้ประโยชน์ในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีการใช้ประโยชน์ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการใช้ประโยชน์ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีการใช้ประโยชน์ในระดับสูงมาก

พฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลในระดับต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลในระดับสูงมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ต่ำกว่า 0.02 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 0.21 –0.40 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.41 – 0.60 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.61 – 0.80 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูง

ค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.80 ขึ้นไป หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก

3.6 การทดสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ผู้วิจัย ได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรว จสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 30 ชุด เพื่อนำกลับมาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α) หรือ Alpha Coefficient ของ Cronbach มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ : 2537)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1-\frac{\Sigma V_i}{V_t}\right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อถือได้

k = จำนวนข้อ

V_i = ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t = ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้จากสูตรการคำนวณดังกล่าว จะหาค่า Reliability จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยผลการหาค่าความเชื่อถือของแบบสอบถามในแต่ละส่วนเป็นดังต่อไปนี้

1. ค่าความเชื่อถือได้ของการแสวงหาข่าวสารทางการเงิน = 0.9585 จากจำนวนข้อทั้งสิ้น 11 ข้อ

2. ค่าความเชื่อถือได้ของการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางการเงิน = 0.6809 จากจำนวนข้อทั้งสิ้น 10 ข้อ

3. ค่าความเชื่อถือได้ของพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคล = 0.8563 จากจำนวนข้อทั้งสิ้น 12 ข้อ

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยรวบรวมเก็บข้อมูล ซึ่งได้ซักซ้อมและทำความเข้าใจแบบสอบถามและเทคนิคต่างๆ ในการตอบคำถาม หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปสอบถามประชาชนตามเขตต่างๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือน มีนาคม 2544

3.8 การประมวลผล

1. การลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเองตามคู่มือลงรหัสที่ได้จัดทำไว้

2. คัดลอกรหัสที่ลงเรียบร้อยแล้วลงในแบบฟอร์มการลงรหัส (General Coding Form) เพื่อนำข้อมูลไปบันทึกลงในคอมพิวเตอร์

3. นำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences = SPSS) เพื่อคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ต้องการใช้ในการวิจัย

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ตารางประกอบในการอธิบายถึงลักษณะของข้อมูลอันประกอบด้วยเรื่อง อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพ สมรส อาชีพ

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อการวิเคราะห์สมมติฐานในแต่ละข้อ ดังนี้

- การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูล 2 กลุ่ม ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1, 2.1 และ 2.7
- การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (Analysis of Variance = ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3 กลุ่มขึ้นไป และกรณีที่พบว่าแตกต่างกัน จะ

ทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของ Scheffe' ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1.2 – 1.6, 2.2 – 2.6 และ 2.8 – 2.12 และ

- การทดสอบค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักส์โมเมนท์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3 และ 4